

Amirkabir Journal of Civil Engineering

Amirkabir J. Civil Eng., 55(8) (2023) 353-356 DOI: 10.22060/ceej.2023.21765.7819

Control of smart non-linear base-isolated structures using optimal adaptive neural network-based PID controller

A. A. Zamani¹, S. Etedali^{2*}

¹ Department of Electrical Engineering, Technical and Vocational University (TVU), Tehran, Iran. ² Department of Civil Engineering, Birjand University of Technology, Birjand, Iran.

ABSTRACT: This paper aims to propose an adaptive control approach for the PID controller known as ANN-OPID controller with simultaneous use of the advantages of the classical PID controller and neural networks so that it can provide better seismic performance than the optimal PID controller tuned by the teaching-learning-based optimization (TLBO) algorithm. In this approach, the structural dynamic is estimated using a neural network block and hence the parameters of the PID controller are adjusted adaptively. The seismic performance evaluation of the proposed controller is compared with the conventional optimal PID controller for an 8-story smart base-isolated structure subjected to various near-field and far-field earthquakes. Overall, the results obtained for the studied structure subjected to six earthquakes show that the TLBO-PID controller leads to a reduction of 24% and 25% in the maximum base displacement and its root mean square (RMS), an increase of 24% and 11% in the maximum acceleration and its RMS of superstructure floors and an increase of 6% and 6% in the maximum drift and its RMS of superstructure floors. However, the proposed ANN-OPID controller approach causes a reduction of 35% and 33% in the maximum base displacement and its RMS, a reduction of 9% and 7% in the maximum superstructure acceleration and its RMS, and a reduction of 5% and 6% in the maximum drift and its RMS of superstructure floors. Consequently, the proposed ANN-OPID controller can give a simultaneous reduction of the base displacement, acceleration, and drift of superstructure floors, while the TLBO-PID controller reduces the base displacement at the cost of an increase in acceleration and drift of superstructure floors.

1-Introduction

Seismic isolation is a practical accepted method to simultaneously reduce the acceleration and relative displacement of the structure floors. However, structures equipped with seismic isolators often experience significant deformation in near-field earthquakes [1]. Equipping baseisolated structures with active and semi-active seismic control tools is an effective solution to overcome this problem [2-3].

In the field of controlling structures against earthquakes, PID controllers have been noticed by researchers as a controller with powerful structures [4-6]. However, the setting of PID controller parameters are interdependent, and changing any of these parameters can change the effect of each of these parameters; Therefore, although this controller has only three parameters, it is not easy to find the optimal values of these parameters without the need for a systematic process for the seismic control plan of structures.

Considering the complex dynamic behavior of structures and the random nature of the ground motion, the use of adaptive control structures for seismic control of structures can be a smart choice; Therefore, in this paper, a control approach using the advantages of classical PID controller and

Review History:

Received: Sep. 12, 2022 Revised: Jul. 30,2023 Accepted: Aug. 04, 2023 Available Online: Aug. 10, 2023

Keywords:

Structural control seismic isolation optimal control scheme neural network PID controller adaptive optimal PID controller

neural networks is proposed for seismic control of structures. The proposed controller is an optimal adaptive PID controller based on a neural network known as ANN-OPID. It is implemented for an 8-story smart base-isolated structure. The seismic performance of the proposed controller in different near and far faults and earthquakes is then compared with an optimized PID controller using the TLBO algorithm named TLBO-PID.

2- The design procedure of the proposed ANN-OPID

Considering the complex seismic dynamic behavior of structures as well as the exciting many uncertainties in the nature of ground motion, using adaptive control structures can be a smart choice. The block diagram of the proposed neural network-based optimal adaptive PID controller, ANN-OPID, is shown in Figure 1. In this control strategy, the input of the PID controller block is the velocity signal of the base story of the base-isolated structure. The neural network block is used to estimate the dynamic behavior of the structure online. By using the dynamic estimation of the structural system by the neural network block, the parameters of the PID controller can be adjusted adaptively.

*Corresponding author's email: etedali@birjandut.ac.ir

Copyrights for this article are retained by the author(s) with publishing rights granted to Amirkabir University Press. The content of this article is subject to the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC-BY-NC 4.0) License. For more information, please visit https://www.creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/legalcode.

Fig. 1. Block diagram of the implementation of ANN-OPID controller

3- Results and Discussion

Numerical studies have been carried out on an 8-story base-isolated structure. The time responses of the structure in three states: uncontrolled, controlled with the TLBO-PID controller, and controlled with the proposed ANN-OPID controller were analyzed under the records of six earthquakes including Duzce, Kocaeli, El Centro, Hachinohe, Kobe, and Northridge.

For a comparison of the performance of the two controllers, during the earthquake time, the time history of the base displacement and the acceleration of the top floor during the Hachinohe earthquake as a far-field earthquake is shown in Figure 2. Similarly, the time history of base displacement and top floor acceleration during the Northridge earthquake as a near-field earthquake is shown in Figure 3.

It can be seen that although both controllers have a good performance in reducing the displacement of the isolator level in near-field and far-field earthquakes, the ANN-OPID controller shows better performance in this regard.

Fig. 3. Comparison of the time history of a) base displacement and b) roof acceleration under the Northridge earthquake record

Fig. 2. Comparison of the time history of a) base displacement and b) roof acceleration under the Hachinho earthquake record

4- Conclusions

To simultaneously use the advantages of classical PID controllers and neural networks, an adaptive control approach called ANN-OPID was proposed for use in smart base-isolated structures. In this approach, the dynamics of the structural system were estimated by the neural network block, and the PID controller parameters are adjusted accordingly. To evaluate the seismic performance of the proposed control approach in comparison with the TLBO-PID controller, an 8-story structure equipped with nonlinear isolators was simulated. The studied structure was subjected to six different near-field and far-field earthquakes. The results show that the TLBO-PID controller has led to a 24% and 25% reduction in the maximum displacement of the base story and its RMS, while this controller has caused a 24% and 11% increase in the maximum acceleration of the superstructure, and an increase of 6% and 6% in the maximum drift and its RMS of superstructure floors. The proposed ANN-OPID controller approach has reduced the maximum displacement of the base story and its RMS by 35% and 33% and 9% and 7% in the maximum acceleration of the superstructure floors and their RMS. It has also caused a reduction of 5% and 6% in the maximum relative displacement of the floors and its RMS; Therefore, while the reduction of the displacement of the isolator level as a result of using the TLBO-PID controller has been achieved at the expense of increasing the acceleration and relative displacement of the floors, the proposed ANN-OPID controller further reduces the displacement of the isolator level, and it has also reduced the acceleration and relative displacement of the floors.

References

- F. Naeim, J.M. Kelly, Design of seismic isolated structures: from theory to practice, John Wiley & Sons, (1999).
- [2] H.J. Lee, G. Yang, H.J. Jung, B.F. Spencer, I.W. Lee,

Semi-active neurocontrol of a base-isolated benchmark structure. Structural Control and Health Monitoring, 13(2-3) (2006) 682-692.

- [3] S. Nagarajaiah, S. Sahasrabudhe, Seismic response control of smart sliding isolated buildings using variable stiffness systems: an experimental and numerical study, Earthquake engineering & structural dynamics, 35(2) (2006) 177-197.
- [4] R. Guclu, Sliding mode and PID control of a structural system against earthquake. Mathematical and Computer

Modelling, 44(1-2) (2006) 210-217.

- [5] S. Etedali, S. Tavakoli, M.R. Sohrabi, Design of a decoupled PID controller via MOCS for seismic control of smart structures. Earthquakes and Structures, 10(5) (2016) 1067-1087.
- [6] A.A. Zamani, S. Tavakoli, S. Etedali, Control of piezoelectric friction dampers in smart base-isolated structures using self-tuning and adaptive fuzzy proportional-derivative controllers. Journal of Intelligent Material Systems and Structures, 28(10) (2017) 1287-1302.

HOW TO CITE THIS ARTICLE

A. A. Zamani, S. Etedali, Control of smart non-linear base-isolated structures using optimal adaptive neural network-based PID controller, Amirkabir J. Civil Eng., 55(8) (2023) 353-356.

DOI: 10.22060/ceej.2023.21765.7819

This page intentionally left blank

نشريه مهندسي عمران اميركبير

نشریه مهندسی عمران امیرکبیر، دوره ۵۵، شماره ۸، سال ۱۴۰۲، صفحات ۱۶۶۱ تا ۱۶۷۶ DOI: 10.22060/ceej.2023.21765.7819

کنترل سازههای جداشده هوشمند غیرخطی با استفاده از کنترل کننده بهینه PID تطبیقی مبتنی بر شبکه عصبی

عباسعلى زمانى'، صادق اعتدالىّ*

۱-گروه مهندسی برق، دانشگاه فنی و حرفهای، تهران، ایران ۲-گروه مهندسی عمران، دانشگاه صنعتی بیرجند، بیرجند، ایران

تاریخچه داوری: دریافت: ۱۴۰۱/۰۶/۲۱ بازنگری: ۱۴۰۲/۰۵/۱۸ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۵/۱۳ ارائه آنلاین: ۱۴۰۲/۰۵/۱۹

کلمات کلیدی: کنترل سازه جداسازی لرزهای طرح کنترل بهینه شبکه عصبی کنترل کننده بهینه PID تطبیقی کنترل کننده بهینه PID تطبیقی

این مسئله خطر برخورد سازه جداشده با سازههای مجاور، کمانش جداسازها

را افزایش میدهد [۱]. براین اساس آئین نامه های لرزه ای مختلف، استفاده از

ابزارهای میرایی الحاقی غیرفعال را پیشنهاد میکنند. مطالعات انجامشده بر

خلاصه: هدف مقاله حاضر پیشنهاد یک رهیافت کنترل تطبیقی از کنترل کننده PID و شبکههای عصبی قادر باشد با توجه به تغییرات است به طوری که با بهره گیری هم زمان از مزیتهای کنترل کننده کلاسیک PID و شبکههای عصبی قادر باشد با توجه به تغییرات نوع زلزله، نسبت به کنترل کننده بهینه PID با ضرایب ثابت، عملکرد لرزهای بهتری را فراهم نماید. در این رهیافت با استفاده از تحمین دینامیک سیستم سازهای بهوسیله بلوک شبکه عصبی، پارامترهای کنترل کننده PID بصورت تطبیقی تنظیم می شود. ارزیابی عملکرد لرزهای کنترل کننده پیشنهادی در مقایسه با کنترل کننده بهینه متداول PID بصورت تطبیقی تنظیم می شود. ارزیابی پایه در معرض زلزلههای مختلف نزدیک و دور از گسل مقایسه شده است. به طور میانگین، نتایج به دست آمده برای سازه موردمطالعه در معرض شش زلزله نشان می دهند که کنترل کننده PID منجر به کاهش ۲۴ و ۲۵٪ بیشینه جابه جایی تراز جداساز و جابه جایی نسبی و جذر میانگین مربعات آن در طبقات روسازه و ۷۵٪ بیشینه می مان و ۶۰٪ بیشینه مای موردمطالعه مالا مین می تازله نشان می دهند که کنترل کننده PID منجر به کاهش ۲۴ و ۲۵٪ بیشینه جابه جایی تراز جداساز و جابه جایی نسبی و جذر میانگین مربعات آن در طبقات روسازه شده است. با ماور میافتین مایت روسازه و افزایش ۶۶ و ۶٪ بیشینه مربعات آن در طبقات روسازه و کاهش ۵۵٪ و ۲۱٪ بیشینه شاب و جذر میانگین مربعات آن در طبقات روسازه و افزایش ۶۶ و ۶٪ بیشینه مربعات آن در طبقات روسازه و کاهش ۵۵٪ و ۶۰٪ بیشینه جابه جایی نسبی و جذر میانگین مربعات آن در طبقات روسازه و افزایش ۶۶ و ۶۰٪ بیشینه مربعات آن در طبقات روسازه و کاهش ۵۵٪ و ۶۰٪ بیشینه جابه جایی نسبی و جذر میانگین مربعات آن در طبقات روسازه شتاب و جذر میانگین مربعات آن در طبقات روسازه و کاهش ۵۵٪ و ۶۰٪ بیشینه جابه جایی نسبی و جذر میانگین مربعات آن در طبقات روسازه شده است؛ مربعات آن در طبقات روسازه و کاهش ۵۵٪ و ۶۰٪ بیشینه جابه جایی نسبی و جذر میانگین مربعات آن در طبقات روسازه شده است؛ روسازه را نیز کاهش می دهد، در حالی که کاهش جابه جایی تراز جداساز متاب و جابه جایی نسبی طبقات روسازه را نیز کاهش می دهد، در حالی که کاهش جابه جایی تراز جداساز درنتیجه بهره گیری از کنترل کننده کننده کنده کنده کنده کنده مرحات می می می در از در ترینده نور می می می می می در می ته در می می می

۱– مقدمه

جداسازی لرزهای سازهها و پلها بهعنوان روشی مؤثر برای کاهش خرابیهای ناشی از وقوع زلزلهها و بادهای شدید موردپذیرش قرارگرفتهاند. جداسازهای لرزهای از طریق تغییر شکلهای بزرگی که در تراز جداسازی به وجود میآورند، فرکانس طبیعی سازه را به فرکانسهایی دور از محدوده فرکانسهایی که در آن انرژی زلزله متمرکز است، انتقال میدهند و بدین ترتیب پاسخ لرزهای سازه را بهطور چشمگیری کاهش میدهند. جداسازی لرزهای یک روش پذیرفتهشده عملی برای کاهش همزمان شتاب و جابهجایی نسبی طبقات سازه است. بااین حال، سازههای مجهز به جداسازهای لرزهای اغلب تغییر شکل قابل توجهی را در زمین لرزههای حوزه نزدیک تجربه می کنند که ممکن است عناصر سازهای و تجهیزات حیاتی سازهها را به خطر بیندازد.

بزرگی که در تراز جداسازی روی این ابزارها نشان میدهند که اگرچه با اضافه نمودن آنها، جابهجایی فرکانسهایی دور از محدوده جداساز در زلزلههای بزرگ کاهش می یابد، اما تغییر شکلهای داخلی و شتاب است، انتقال میدهند و بدین مطلق طبقات روسازی افزایش می یابند که این مسئله منجر به از دست رفتن کاهش میدهند. جداسازی بسیاری از امتیازات جداسازها می شود. بعلاوه در زلزلههای ضعیف یا متوسط مهمزمان شتاب و جابهجایی که جداسازها به خوبی عملکرد خود را انجام میدهند، اثرات نامطلوب ناشی از مجهز به جداسازهای لرزهای به کارگیری این ابزار در فاصله گرفتن از عملکرد ایده آل جداسازها گزارش شده مجهز به جداسازهای لرزهای به کارگیری این ابزار در فاصله گرفتن از عملکرد ایده آل جداسازها گزارش شده محوزه نزدیک تجربه می کنند است [۲]. تجهیز سازههای جداشده پایه به ابزارهای کنترل لرزهای فعال و تی سازهها را به خطر بیندازد. نیمه فعال به عنوان راه حل مؤثر برای برون رفت از این مشکل است. به چنین سازههای را به می کنند است و حانه های می موند اطلاق می شود. یا به محرک اغلب در

حقوق مؤلفین به نویسندگان و حقوق ناشر به انتشارات دانشگاه امیرکبیر داده شده است. این مقاله تحت لیسانس آفرینندگی مردمی (Creative Commons License) ک ای ک در دسترس شما قرار گرفته است. برای جزئیات این لیسانس، از آدرس https://www.creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/legalcode در دسترس شما قرار گرفته است. برای جزئیات این لیسانس، از آدرس By No

^{*} نویسنده عهدهدار مکاتبات: etedali@birjandut.ac.ir

طبقه پایه قرار دارد و نیروی کنترلی به طبقه پایه اعمال میکند. به تعدادی حس گر برای اندازه گیری پاسخ لرزهای سازه و یک الگوریتم کنترل برای تنظیم نیروی کنترلی نیاز است. عملکرد سازههای جداشده هوشمند به طور قابل توجهی تحت تأثیر عملکرد کنترل کننده اتخاذشده است [۳–۵].

در حوزه کنترل سازهها در برابر زلزله، کنترل کنندههای ^۱ PID بهعنوان یک کنترل کننده با ساختار ساده، توانمند و صنعتی موردتوجه محققان قرارگرفته است. بااین حال تنظیم پارامترهای کنترل کننده PID به یکدیگر وابستهاند و تغییر هرکدام از این پارامترها میتواند اثر هریک از این پارامترها را تغییر دهد؛ بنابراین اگرچه این کنترل کننده، تنها سه پارامتر دارد، اما پیدا نمودن مقادیر بهینه این پارامترها بدون نیاز به یک فرآیند سامانمند برای طرح كنترل لرزهاى سازهها آسان نيست. گوسلو [۶] عملكرد كنترل كننده PID را با کنترل کننده مود لغزشی برای سازههای در معرض زلزله مقایسه نمود. آگویری و همکاران [۲] یک کنترلکننده PD را برای کنترل لرزهای سازههای مجهز به میراگرهای مغناطیسی ارائه دادند. آنها نشان دادند که رهیافت کنترلی پیشنهادی ضمن سادگی نسبت به روشهای پیچیده نظیر كنترل مود لغزشي، تئوري فيدبك كمي و كنترل پس گام عملكرد مناسبي را در کاهش پاسخهای لرزهای فراهم میآورد. نیجدلی و بوداروقلو [۸] یک کنترلکننده PID را برای کنترل لرزهای سازههای سهبعدی پیچشی مجهز به کابلهای فعال توسعه دادند و دریافتند که رهیافت پیشنهادی بهطور قابل توجهی در کاهش حداکثر پاسخ در جهتهای انتقالی و چرخشی و به دست أوردن پاسخ حالت پایدار مؤثر است. نیجدلی [۹] اثر بازخورد کنترل کننده PID را برای کنترل فعال سازهها در معرض زلزله مطالعه نمود و نتیجه گرفت که کنترل بازخورد شتاب بهترین روش برای کارایی و پایداری سیستم کنترل کننده PID است. اعتدالی و همکاران [۱۰] یک کنترل کننده غیر در گیر را برای کنترل لرزهای سازههای هوشمند توسعه دادند. استراتژی پیشنهادشده ضمن داشتن مزیت سادگی در تنظیم نیروهای کنترلی، تعداد حسگرهای سیستم کنترل را به تعداد طبقات کنترل شده کاهش میدهد. اریفسن و همکاران [۱۱] یک کنترل کننده PID تنظیم شده با الگوریتم بهینه سازی زنبورعسل را برای یک سازه دو درجه آزاد مجهز به سیستم کنترل فعال پیاده کردند. آنها پاسخهای تجربی سیستم را بهصورت گرافیکی ارائه دادند و نشان دادند جابهجاییها و شتابهای طبقات به میزان قابل توجهی کاهش می یابد. یک روش کنترل فضای مودی مستقل با ترکیب کنترل کننده PID برای کنترل لرزهای سازهها در [۱۲] پیشنهاد شد. کنترل کننده پیشنهادی از

نظر سادگی و کاهش حسگرهای موردنیاز به تعداد طبقههای کنترل شده دارای مزایای متعددی است. علاوه بر این، ارزیابی مقاومبودن در برابر عدمقطعیتهای سختی سازه تأیید گردید. شاهی و همکاران [۱۳] اثرپذیری دو کنترل کننده DT و LQR⁷ را برای کنترل لرزهای سازههای بلند در معرض زلزله را با درنظر گرفتن اثرات SSI⁷ ارزیابی نمودند. کنترل کنندههای اتخاذ شده به طور قابل توجهی قادر به کاهش بیشینه جابه جایی طبقات بالای ساختمان بلند موردمطالعه بودند. کنترل کننده DI یک استراتژی ساده با ساختمان بلند موردمطالعه بودند. کنترل کننده DI یک استراتژی ساده با متغیرهای طراحی بسیار کمتر با عملکرد لرزهای بهتر نسبت کنترل کننده ایرمی خاک کاهش می ابد، به طوری که نادیده گرفتن اثرات SSI ممکن نرمی خاک کاهش می ابد، به طوری که نادیده گرفتن اثرات SI ممکن بالیزوانزند و همکاران [۱۴] یک رهیافت برای پیاده سازی کنترل کننده پالیزوانزند و همکاران [۱۴] یک رهیافت برای پیاده سازی کنترل کننده را که کنترل کننده پیشنهادی می تواند حداکثر جابه جایی، سرعت و شتاب سازه را که در معرض زمین لرزههای دور از گسل قرار می گیرد، کاهش دهد.

پیادهسازی کنترل کننده PID و خانواده آن برای کنترل لرزهای سازههای جداشده هوشمند در پایه موردتوجه قرارگرفته است. اعتدالی و همکاران [۱۵] طرح بهینه کنترل کنندههای PD و PID را برای کنترل نیروی اصطکاکی میراگرهای اصطکاکی پیزوالکتریک در سازههای جداشده هوشمند را ارائه دادند و عملکرد لرزهای مناسب آن را در زلزلههای مختلف و با ارزیابی شاخصهای عملکردی مختلف نشان دادند. اعتدالی [۱۶] حساسیت کنترل کننده PID پیادهسازی شده در یک سازه جداشده هوشمند را در برابر عدم قطعیتهای مدل، جداساز و زلزله مطالعه کرد. نتایج نشان میدهد که کنترلکننده PID در برابر عدم قطعیتهای تا ۱۵٪± درصد در ضرایب میرایی و سختی روسازه، نیروی تسلیم جداساز و زلزله مصنوعی مقاوم است. عدم قطعیت ۲۰٪ - در ضریب سختی و نسبت سختی LRB باعث افزایش ۱۵ درصدی بیشینه و جذر میانگین مربعات پاسخهای روسازه میشود. در تأخيرهای زمانی زیاد، شاخص عملکرد برای انرژی ورودی لرزهای بهطور قابل توجهی افزایش می یابد، در حالی که حداکثر آسیب و انرژی میرایی به ترتیب تا ۵ و ۱۰ درصد افزایش مییابد. باهدف بهبود و افزایش اثرپذیری و کارایی کنترل کننده PID، طرح کنترل کننده تطبیقی فازی مرتبه کسری PID برای کنترل لرزهای سازههای جداشده مجهز به میراگرهای MR و میراگرهای اصطکاکی پیزوالکتریک پیادهسازی شد [۱۷–۱۹]. نتایج مطالعات

² Linear-quadratic-Gaussian

³ Soil-structure interaction

¹ Proportional-integral-derivative

اخیر حاکی از عملکرد لرزهای مناسب تر طرحهای کنترل کننده تطبیقی فازی مرتبه کسری PID نسبت به کنترل کننده فازی یا کنترل کننده معمول PID است.

رهیافت کنترل کنندههای PID مبتنی بر شبکه عصبی تابع پایه شعاعی (هیافت کنترل کننده RBF–PID عملکرد بهتری در مقایسه با یک کنترل کننده سنتی PID برای کاربردهای مهندسی مختلف دارد. ما و همکاران [۲۰] یک کارایی یک کنترل کننده RBF–PID را در سامانههای مگ لو مربوط به سیستم حملونقل ریلی بررسی کردند. آنها از طریق شبیهسازی و آزمایش RBF–وات میتواند عملکرد کنترل سیستم را بهبود بخشد. ژونگ و همکاران PID میتواند عملکرد کنترل سیستم را بهبود بخشد. ژونگ و همکاران PIT میتواند عملکرد کنترل سیستم را بهبود بخشد. ژونگ و همکاران التا یک الگوریتم کنترل هوشمند بهبودیافته برای تنظیم کنندههای فشار گاز الکتریکی بر اساس بهینهسازی ازدحام ذرات، شبکه عصبی RBF و کنترل کننده DID ایجاد پیادهسازی کردند. نتایج شبیهسازی نشان داد که الگوریتم پیشنهادی زمان پاسخ گام را ساده می کند و عملکرد کاوش را بهبود میبخشد.

نظر به رفتار دینامیکی پیچیده سازهها و ماهیت تصادفی حرکت زمین، استفاده از ساختارهای کنترلی تطبیقی برای به کارگیری در کنترل لرزهای سازهها در معرض زلزله میتواند انتخاب هوشمندانهای باشد؛ لذا در مقاله حاضر یک رهیافت کنترلی با بهره گیری همزمان از مزیتهای کنترل کننده کلاسیک DIP و شبکههای عصبی برای کنترل لرزهای سازههای در معرض زلزله پیشنهادشده است. کنترل کننده پیشنهادی بهطور همزمان از یک بلوک کنترل کننده DIP با سیگنال ورودی از سرعت جداساز و یک بلوک شبکه عصبی برای تخمین برخط رفتار دینامیکی سازه بهره میبرد، لذا با استفاده از تخمین دینامیک سیستم سازهای بهوسیله بلوک شبکه عصبی میتوان پارامترهای کنترل کننده DIP را بهصورت تطبیقی تنظیم نمود. کنترل کننده پیشنهادی موسوم به کنترل کننده DIP تطبیقی بهینه مبتنی بر شبکه عصبی موسوم به ^۳ DIP را به مورت تطبیقی بهینه مبتنی بر شبکه عصبی موسوم به ^۳ DIP را به مورت تطبیقی بهینه مبتنی بر شبکه عصبی موسوم به کنترل کننده DIP تطبیقی مختلف نزدیک و دور از گسل موسوم به ایک کنترل کننده بهینه DIP تنظیم شده با استفاده از الگوریتم پیادهسازی و عملکرد لرزهای آن در زلزلههای مختلف نزدیک و دور از گسل و در مقایسه با یک کنترل کننده بهینه DIP تنظیم شده با استفاده از الگوریتم TLBO^{*}

بخشهای بعدی مقاله حاضر به شرح زیر ساماندهی شده است: در

بخش دوم، نحوه مدلسازی سازه جداشده هوشمند تبیین شده است. بخش سوم به تشریح الگوریتم بهینهسازی مبتنی بر آموزش و یادگیری می پردازد. کنترل کننده بهینه PID مبتنی بر الگوریتم TLBO در بخش چهارم آورده شده است. در بخش پنجم، رهیافت کنترل کننده موسوم به کنترل کننده PID تطبیقی بهینه مبتنی بر شبکه عصبی موسوم به ^مONN–OPID و نحوه پیادهسازی آن برای کنترل لرزهای سازهها پیشنهادشده است. کارایی و اثرگذاری رهیافت کنترلی پیشنهادی در مقایسه با کنترل کننده بهینه متداول PID برای یک سازه ۸ طبقه هوشمند جداشده در پایه در بخش ششم ارزیابی می گردند. در بخش انتهایی، نتایج کلی حاصل از مطالعه حاضر جمع بندی می شوند.

۲- مدل سازه جداشده هوشمند

سازه موردمطالعه یک سازه جداشده هوشمند است که تحت شتاب زمین . $x_{g}(t)$ قرار می گیرد. با در نظر گرفتن یک درجه آزادی برای طبقه پایه و n درجه آزادی برای روسازه، مدل ریاضی حرکت سازه جداشده از پایه مجهز به یک سیستم کنترل فعال واقع در طبقه پایه، به شرح معادله زیر است:

$$\mathbf{M}\ddot{\mathbf{x}}(t) + \mathbf{C}\dot{\mathbf{x}}(t) + \mathbf{K}\mathbf{x}(t) + \mathbf{\Lambda}\mathbf{f}(t) = \mathbf{D}\mathbf{C}_{\mathrm{F}}(t) - \mathbf{M}\mathbf{r}\ddot{\mathbf{x}}_{\mathrm{g}}(t)^{(1)}$$

که در آن $\mathbf{M}$ ، $\mathbf{C}$ ، $\mathbf{M}$ و $\mathbf{K}$ به ترتیب به ماتریسهای جرم، میرایی و سختی کل سازه (شامل طبقه پایه و طبقات روسازه) با ابعاد $\mathbf{x}(\mathbf{x}) \times \mathbf{x}(\mathbf{x})$ (شامل طبقه پایه و طبقات روسازه) با ابعاد $(\mathbf{n}+1) \times (\mathbf{n}+1)$ اشاره دارند. همچنین $(\mathbf{x}(\mathbf{t}) \cdot \mathbf{x}(\mathbf{t}) = \mathbf{t}$ ($\mathbf{n}+1$) بر $(\mathbf{n}+1) \times (\mathbf{n}+1)$ اشاره دارند. همچنین $(\mathbf{x}(\mathbf{t}) \cdot \mathbf{x})$ ($\mathbf{n}+1$) بر طبقات پایه و روبنا نسبت به زمین است. بردار $\mathbf{T}[1...1] = \mathbf{r}$ در حقیقت طبقات پایه و روبنا نسبت به زمین است. بردار $\mathbf{T}$ ($\mathbf{n}+1$) به بردار بردار مکان $\mathbf{1} \times (\mathbf{n}+1)$ بعدی مربوط به شتاب زمین است. $\mathbf{T}$ به بردار مکان $\mathbf{1} \times (\mathbf{n}+1)$ بعدی سیستم جداساز اشاره دارد و $(\mathbf{t})$ نیروی بازگرداننده سیستم جداساز است. علاوه بر این، $\mathbf{D}$ ماتریس $\mathbf{1} \times (\mathbf{t})$ بعدی نشان دهنده محل اعمال نیروی کنترلی و $\mathbf{C}_{\mathbf{F}}(\mathbf{t})$ نیروی کنترلی اعمالی به وسیله راهبرد کنترلی است.

رفتار غیرخطی جداساز ^۶LRB را میتوان با یک مدل دوخطی مدل کرد، اما این مدل پاسخهای شتاب سازه را بیش ازحد تخمین میزند. برای غلبه بر این مسئله، میتوان از مدل بوک-ون استفاده کرده که تطابق بیشتری را

¹ Radial basis function

² Radial basis function proportional-integral-derivative

³ Artificial neural network optimal proportional-integralderivative

⁴ Teaching learning-based optimization

⁵⁶ Lead rubber bearing

شکل ۱. یک نمونه مدل برای توزیع نمرات بهدست آمده برای گروهی از فراگیران [۲۳].

با نتایج تجربی فراهم میکند. نیروی بازیابی هیسترتیک سیستم جداساز در مدل بوک-ون را میتوان بهصورت معادله زیر به دست آورد [۲۲]:

$$\mathbf{f}(t) = \left(1 - \mathbf{k}_{\text{yield}} / \mathbf{k}_{\text{initial}}\right) \mathbf{Q}_{y} \mathbf{z}_{b} + \mathbf{k}_{b} \mathbf{x}_{b}(t) + \mathbf{c}_{b} \overset{\cdot}{\mathbf{x}_{b}}(t) \quad (\Upsilon)$$

 $k_{initial} \ k_{yield} \ k_{yield} \ expression k_{initial} \ expres$

$$z_{b} = A_{b} x_{1} - \gamma z_{b} |x_{1}| |z_{b}|^{n_{b}-1} - \beta x_{1} |z_{b}|^{n_{b}}$$
 (r)

که در آن
$$n_b=1$$
 و $n_b=1$ $h_b=2\gamma=2\beta=k_{intial}$ پارامترهای $n_b=1$ پارامترهای شکل حلقه پسماند میباشند [۲۲].

۳– الگوریتم بهینهسازی مبتنی بر آموزش و یادگیری رائو در سال ۲۰۱۱ الگوریتم بهینهسازی مبتنی بر آموزش و یادگیری را بر اساس تأثیر معلم بر عملکرد فراگیران در کلاس ارائه داد. این الگوریتم شامل دو فاز اصلی است که عبارتاند از: فاز معلم⁽ و مرحله یادگیرنده^۲. مرحله اصلی اول بانام فاز معلم به وقوع فرآیند یادگیری بهواسطه نقش معلم اشاره دارد. مرحله اصلی دوم بانام فاز یادگیرنده به وقوع یادگیری درنتیجه اشاره دارد. مرحله اصلی دوم بانام فاز یادگیرنده به وقوع یادگیری درنتیجه اتعامل بین فراگیران میپردازد. شرح این دو مرحله در ادامه بیانشده است [۳7]:

Difference
$$\text{Mean}_i = \mathbf{r}_i \left(\mathbf{M}_{\text{new}} - \mathbf{T}_{\text{F}} \mathbf{M}_i \right)$$
 (*)

۳– ۱ – فاز معلم

همان طور که میدانیم یک معلم خوب میتواند میانگین نمرات بهدست آمده توسط فراگیران را از M_A به M_B همانند شکل ۱ بهبود دهد. میانگین نمره یک کلاس میتواند توسط یک معلم تا حدودی ارتقا پیدا کند، به طوری که میزان ارتقا به توانایی کلی اعضای کلاس بستگی دارد. اگر مقدار میانگین نمره در تکرار ا ا M_i و معلم در این تکرار با T_i نشان داده شود، در فاز معلم، T_i سعی میکند مقدار میانگین M_i را به سطح داده شود، در فاز معلم، T_i سعی میکند مقدار میانگین ا

¹ Teacher Phase

² Learner Phase

خودش افزایش دهد، به طوری که اگر میانگین جدید با M_{new} نشان داده شود، می توان راه حل را با استفاده از معادله زیر، بسته به تفاوت بین میانگین موجود و میانگین جدید، به روزرسانی نمود [۲۳].

$$X_{new,i} = X_{old,i} + Difference_Mean_i$$
(a)

در این معادله منظور از T_F فاکتور آموزش است که سعی در تغییر مقدار میانگین دارد که مقدار عددی آن ۱ یا ۲ تنظیم می شود. لازم به ذکر است که I_i یک عدد تصادفی در بازه [۰،۱] است. برای اصلاح راهحل موجود از معادله زیر بهره برده می شود [۲۳].

۳– ۲– فاز یادگیرنده

همان طور که در فرایند آموزش اشاره شد، ارتقای فراگیران در فرآیند یادگیری به دو صورت یادگیری از معلم و تعامل بین فراگیران انجام می شود. روش هایی همچون بحث، ارائه، ارتباطات رسمی و غیره باعث تعامل بین فراگیران می شود. به نوعی می توان بیان کرد که زمانی که یک یادگیرنده آگاه، اطلاعات بیشتری در مورد موضوع خاصی ارائه می دهد، یادگیرنده می تواند چیزهای جدیدی بیاموزد. شبه کد بیان شده در ادامه اصلاح یادگیرنده برای تعداد جمعیت nPop را می توان به صورت زیر نشان داد [۲۳]:

For
$$i = 1: nPop$$

Randomly select two learners X_i and X_j
where $i \neq j$
If $f(X_i) < f(X_j)$ ($\mathcal{F}$)
 $X_{new,i} = X_{old,i} + r_i (X_i - X_j)$
Else
 $X_{new,i} = X_{old,i} + r_i (X_j - X_i)$
End If
End For
Accept X_{new} if it gives a better function value.

۴- کنترل کننده بهینه PID مبتنی بر الگوریتم TLBO

در مبحث کنترل لرزهای سازهها، اثربخشی استفاده از یک کنترل کننده PID اساساً به مقادیر ضرایب تناسبی، انتگرالی و مشتقی آن بستگی دارد. باتوجهبه عدمقطعیت موجود در رفتار و محتوای فرکانسی زلزلههای مختلف و رفتار سیستم سازهای موردمطالعه، تعیین پارامترهای کنترل کننده PID یک

کار چالش برانگیز است. برای کنترل فعال یک سازه جداشده در پایه، کاهش جابهجایی بزرگ جداساز در زلزلههای حوزه نزدیک بهعنوان چالش پیشروی طراحان است، لیکن هرگونه تلاش برای نیل به این هدف ممکن است سبب افزایش شتاب و جابهجایی نسبی طبقات روسازه شود. علاوه بر این تغییرات ناگهانی در نیروی کنترل اعمالی به سازه میتواند منجر به افزایش شتاب طبقات روبنا شود؛ بنابراین طرح کنترلی مناسب برای کاهش جابهجایی جداساز بدون افزایش قابل توجه در شتاب طبقات روبنا در هنگام تحریکات زلزلههای میبایستی هدفگذاری شود. باتوجهبه چالشهای مطرحشده، طراحی کنترل کننده PID باهدف تعیین ضرایب بهینه تناسبی، انتگرالی و مشتقى آن مىتواند بهعنوان يک مسئله بهينهسازى ديده شود. براى حل یک مسئله بهینهسازی با اهداف طراحی متضاد، یک رامحل مؤثر استفاده از یک الگوریتم فرااکتشافی است. بهمنظور طراحی کنترلکننده -TLBO PID' برای بهدست آوردن یک مصالحه خوب بین جابه جایی جداسازی و شتاب روبنا با استفاده از کنترل کننده PID، مسئله طراحی با درنظر گرفتن بردار طراحی $\chi_{d}^{TLBO-PID} = \begin{bmatrix} K_{P}K_{I}K_{D} \end{bmatrix}^{T}$ و توابع هدف روابط زیر برای تنظيم تعريفشده است:

$$G_{1}\left(\chi_{d}^{\text{TLBO-PID}}\right) = \frac{\max_{t} \left\| \mathbf{x}_{b}(t) \right\|}{\max_{t} \left\| \mathbf{x}_{b}(t) \right\|}$$
(Y)

$$G_{2}\left(\chi_{d}^{\text{TLBO-PID}}\right) = \frac{\max_{t,f} \left\|\tilde{a}_{f}\left(t\right)\right\|}{\max_{t,f} \left\|\hat{a}_{f}\left(t\right)\right\|}; f = 1, \dots, N$$
 (A)

تابع هدف $\left(\chi_d^{\text{TLBO-PID}}\right)$ نسبت بیشینه جابهجایی جداساز در سازه جداشده هوشمند به مقدار متناظر آن در سازه جداشده (کنترل نشده) است. جداشده هوشمند به مقدار متناظر آن در سازه جداشده (کنترل نشده) است. همچنین تابع هدف $\left(\chi_d^{\text{TLBO-PID}}\right)$ نشان دهنده بیشینه شتاب طبقات روبنا در سازه کنترل شده نرمالیزه شده به مقدار متناظر آن در سازه جداشده $G_M\left(\chi_d^{\text{TLBO-PID}}\right)$ نشان دهنده مقدار متناظر آن در سازه جداشده روبنا در سازه کنترل شده) است. هدف کرمینه کردن تابع هدف $\left(\chi_d^{\text{TLBO-PID}}\right)$ است. (کنترل نشده) است. هدف کمینه کردن تابع هدف $\left(\chi_d^{\text{TLBO-PID}}\right)$ است. در معادله (۹) با در نظر گرفتن قید $U_b \leq U_b$ است که به مرزهای پایین و بالایی منظور از U_b کنترل کننده TIBO-PID اشاره دارد و در شبیه ازی ها به صورت

¹ Teaching learning-based optimization proportional-integral-derivative

شکل ۲. بلوک دیاگرام طراحی کنترل کننده بهینه TLBO-PID .

Fig. 2. Block diagram of the design of the optimal TLBO-PID controller

$$U_{b} = \begin{bmatrix} 2000 & 2000 & 2000 \end{bmatrix}^{T}$$
 , $L_{b} = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}^{T}$
Itricial contractions of the second second

$$G_{M}\left(\chi_{d}^{\text{TLBO-PID}}\right) = C_{1}G_{1}\left(\chi_{d}^{\text{TLBO-PID}}\right) + C_{2}G_{2}\left(\chi_{d}^{\text{TLBO-PID}}\right) \qquad (\text{P})$$

چون هدف اصلی کمینه کردن بیشینه جابه جایی تراز جداساز بدون افزایش قابل توجه در شتاب طبقات روبنا است، بنابراین مقادیر ضرایب $C_1 = C_2 \ / 2 = 1$

یک شتاب مصنوعی زلزله در فرآیند طراحی کنترل کننده به سازه اعمال شده است. این شتاب مصنوعی، با اعمال نویز سفید گاوسی به یکشکل اصلاحشده از فیلتر کانای-تاجیمی طبق معادله (۱۰) تولید می شود [۲۴] :

$$\Lambda(s) = \frac{4\xi_g \omega_g s}{s^2 + 2\xi_g \omega_g S + \omega_g^2}$$
(\.)

که در آن منظور از ${}_{g}{}_{g}$ نسبت میرایی زمین است که مقدار آن ۰/۳ در نظر گرفته شده است. همچنین ${}_{g}{}_{g}$ فرکانس زمین و برابر که $\pi \operatorname{rad/s}$ در نظر گرفته شده است[۲۴] .الگوریتم TLBO با تعداد جمعیت ۱۰= nPop و بیشینه

تکرار ۱۰۰ برای یافتن بهترین تنظیم از کنترل کننده PID ستفاده شده است. زمان اجرای شبیه سازی ۵۰ ثانیه بوده و بلوک دیاگرام طراحی کنترل کننده بهینه PID مبتنی بر الگوریتم TLBO-PID یا بهاختصار TLBO-PID در شکل ۲ نشان داده شده است.

۵- کنترل کننده PID تطبیقی بهینه مبتنی بر شبکه عصبی

باتوجهبه رفتار دینامیک لرزهای پیچیده سازهها و همچنین عدم قطعیتهای زیادی که در ماهیت حرکت زمین وجود دارد، استفاده از ساختارهای کنترلی تطبیقی میتواند انتخاب هوشمندانهای باشد. بلوک دیاگرام کنترل کننده پیشنهادی PID تطبیقی بهینه مبتنی بر شبکه عصبی، -ANN OPID، در شکل ۳ نشاندادهشده است. در این راهبرد کنترلی، ورودی بلوک کنترل کننده DID سیگنال سرعت جداساز است. بلوک شبکه عصبی برای تخمین برخط رفتار دینامیکی سازه مورداستفاده قرار می گیرد. با استفاده از تخمین دینامیک سیستم سازهای به وسیله بلوک شبکه عصبی، میتوان پارامترهای کنترل کننده PID را به صورت تطبیقی تنظیم نمود.

بلوک شبکه عصبی به صورت یک شبکه عصبی RBF در نظر گرفته شده است. شبکه عصبی RBF در مقایسه با سایر ساختارهای شبکه های عصبی دارای مزایایی همچون طراحی آسان به واسطه ساختار سه لایه ای، روند آموزش سریع تر و عملکرد مقاوم تر در برخورد با داده های نویزی بوده [۲۵– ANN]، لذا در این بخش از شبکه عصبی RBF در ساختار کنترلی -ANN OPID استفاده شده است. این شبکه عصبی دارای چهار ورودی و یک

شکل ۳. بلوک دیاگرام پیادهسازی کنترل کننده ANN-OPID.

Fig. 3. Block diagram of the implementation of ANN-OPID controller.

گرفتن تابع هزینه زیر به دست آورد:

$$E_{c}(k) = \frac{1}{2} [r_{d}(k) - V_{B}(k)]^{2} = \frac{1}{2} e_{c}(k)^{2}$$
(19)

در این معادله $e_{c} e_{c}$ نشاندهنده مقدار خطا و مقدار مرجع سرعت جد اساز است که صفر در نظر گرفته شده است. با استفاده از روش گرادیان K_{p} مطابق روابط زیر، میتوان مقدار تابع E_{c} را برحسب متغیرهای K_{p} ، نزولی مطابق روابط زیر، میتوان مقدار تابع E_{c} را برحسب متغیرهای K_{p} مطابق روابط زیر، میتوان مقدار تابع K_{c} را برحسب متغیرهای K_{p} ، K_{d} و K_{d} کمینه کرد.

$$\begin{split} \Delta K_{\rm p} &= -\eta_{\rm p} \frac{\partial E_{\rm c}}{\partial K_{\rm p}} = -\eta_{\rm p} \frac{\partial E_{\rm c}}{\partial V_{\rm B}} \frac{\partial V_{\rm B}}{\partial \Delta C_{\rm F}} \frac{\partial \Delta C_{\rm F}}{\partial K_{\rm p}} = \\ \eta_{\rm p} e_{\rm c}(k) \frac{\partial V_{\rm B}}{\partial \Delta C_{\rm F}} \Big[e_{\rm c}(k) - e_{\rm c}(k-1) \Big] \end{split} \tag{14}$$

$$\Delta K_{I} = -\eta_{I} \frac{\partial E_{c}}{\partial K_{I}} =$$

$$-\eta_{I} \frac{\partial E_{c}}{\partial V_{B}} \frac{\partial V_{B}}{\partial \Delta C_{F}} \frac{\partial \Delta C_{F}}{\partial K_{I}} =$$

$$\eta_{I} e_{c}(k) \frac{\partial V_{B}}{\partial \Delta C_{F}} e_{c}(k) \qquad (1\Delta)$$

خروجی است. خروجی این شبکه، مقدار تخمین زده شده سرعت جداساز، خروجی این شبکه عصبی مطابق معادلات زیر تعریف می شوند: $V^{\rm P}_{\rm B}$

$$\begin{split} I_{1}(k) &= \Delta C_{F}(k), \\ I_{2}(k) &= V_{B}(k), \\ I_{3}(k) &= V_{B}(k-1), \\ I_{4}(k) &= V_{B}(k-2) \end{split}$$
 (11)

در این روابط، منظور از $V_{\rm B}$ ، $I_{\rm i}$ و $C_{\rm F}$ ورودیهای شبکه عصبی، مقدار اندازه گیری شده سرعت جداساز و مقدار نیروی فعال خروجی کنترل کننده PID می باشند. خروجی کنترل کننده PID می تواند به صورت معادله تفاضلی زیر نیز نشان داده شود.

$$\Delta C_{F}(k) = C_{F}(k) - C_{F}(k-1) =$$

$$K_{P}\Delta e_{c}(k) + K_{I}e_{c}(k) + K_{D}(\Delta e_{c}(k) - \Delta e_{c}(k-1)) \qquad (17)$$

در این معادله $K_{\rm P}$ و $K_{\rm D}$ به ترتیب نشان دهنده ضرایب تناسبی، انتگرالی و مشتقی کنترل کننده PID میباشند. تنظیم برخط این سه ضریب را میتوان با استفاده از روش پس انتشار خطا و گرادیان نزولی با در نظر

$$\Delta K_{\rm D} = -\eta_{\rm D} \frac{\partial E_{\rm c}}{\partial K_{\rm D}} = -\eta_{\rm D} \frac{\partial E_{\rm c}}{\partial V_{\rm B}} \frac{\partial V_{\rm B}}{\partial \Delta C_{\rm F}} \frac{\partial \Delta C_{\rm F}}{\partial K_{\rm D}} =$$

$$\eta_{\rm D} e_{\rm c}(k) \frac{\partial V_{\rm B}}{\partial \Delta C_{\rm F}} \times \left[e_{\rm c}(k) - 2e_{\rm c}(k-1) + e_{\rm c}(k-2) \right]$$
(18)

در این معادلات، $\eta_{\rm P}$ و $\eta_{\rm I}$ ، $\eta_{\rm P}$ و الا نیاز به محاسبه ژاکوپین دینامیک $K_{\rm I}$ ، $K_{\rm P}$ و $K_{\rm I}$ ، $K_{\rm P}$ میباشند. در این روابط نیاز به محاسبه ژاکوپین دینامیک سازه $\frac{\partial V_{\rm B}}{\partial \Delta C_{\rm F}}$ است که از طریق شبکه عصبی RBF مقدار آن تخمین زده می شود. در ساختار یک شبکه عصبی RBF تنها یک لایه پنهان وجود دارد و همچنین در ساختار آن دودسته وزن وجود دارد، یک دسته از این وزنها، لایه همچنین در ساختار آن دودسته وزن وجود دارد، یک دسته از این وزنها، لایه پنهان را به لایه خروجی پنهان را به لایه پنهان را به لایه خروجی متصل می کند. لایه پنهان شامل گرههایی به نام توابع RBF است. وزنهای که متصل می کند. لایه پنهان شامل گرههایی به نام توابع RBF است. وزنهای که متصل می کند. لایه پنهان شامل گرههایی به نام توابع پایه هستند. وزنهای که متصل به لایه پنهان را به لایه خروجی متصل می کند برای تشکیل ترکیبات خطی از فعال سازی توابع پایه عصبی به کاررفته در بلوک دیاگرام طراحی بالا از توابع فعال ساز در شبکه عصبی به کاررفته در بلوک دیاگرام طراحی بالا از توابع فعال ساز در شبکه عصبی به کاررفته در بلوک دیاگرام طراحی بالا از توابع فعال ساز در شبکه عصبی می و در بلوک دیاگرام طراحی بالا از توابع فعال ساز در شبکه مصبی به کاررفته در بلوک دیاگرام طراحی بالا از توابع فعال ساز در شبکه می می و در لوک دیاگرام طراحی بالا از توابع فعال ساز در شبکه مصبی می می می می و در بلوک دیاگرام طراحی بالا از توابع فعال ساز در شبکه عصبی به کاررفته در بلوک دیاگرام طراحی بالا از توابع فعال ساز شده می شود.

$$\phi_{j}(I_{N}) = exp\left(-\frac{\|I_{N} - C_{j}\|^{2}}{2b_{j}^{2}}\right), j = 1, 2, ..., m$$
 (1V)

در این معادله $I_{N} = \{I_{1}, I_{2}, ..., I_{n}\}^{T}$ نشان دهنده بردار لایه ورودی است. همچنین $C_{j} e = C_{j}$ به ترتیب نشان دهنده مقدار مرکز و عرض هر تابع گوسی در گره j –ام است. خروجی شبکه عصبی را میتوان به صورت معادله (۱۸) بیان کرد. همچنین برای آموزش شبکه عصبی RBF تابع هزینه مرتبه دوم نشان داده شده در معادله (۱۹) در نظر گرفته می شود.

$$V_{\rm B} = w_1 \phi_1 + w_2 \phi_2 + \dots + w_m \phi_m \tag{1A}$$

$$E_{v}(k) = \frac{1}{2} \left[V_{B}(k) - V_{B}^{P}(k) \right]^{2} = \frac{1}{2} e_{v}(k)^{2}$$
(19)

در این معادله $V_B^P(k) \in V_B^P(k)$ نشان دهنده مقدار خروجی واقعی و خروجی شبکه برای نمونه زمانی k ام می باشند. مقادیر w_i وزن های شبکه هستند و برای تنظیم آن ها می توان از روش گرادیان نزولی استفاده کرد. با اعمال این روش به منظور کمینه کردن تابع E_v می توان روابط لازم برای محاسبه برخط مقادیر وزن ها، مراکز و عرض ها که پارامتر های شبکه عصبی RBF هستند را محاسبه نمود.

$$\begin{split} \Delta \mathbf{w}_{j} &= \left[\mathbf{V}_{\mathrm{B}}(\mathbf{k}) - \mathbf{V}_{\mathrm{B}}^{\mathrm{P}}(\mathbf{k}) \right] \boldsymbol{\phi}_{j}, \\ \mathbf{w}_{j}(\mathbf{k}) &= \mathbf{w}_{j}(\mathbf{k}-1) + \alpha \Delta \mathbf{w}_{j} + \beta \left[\mathbf{w}_{j}(\mathbf{k}-1) - \mathbf{w}_{j}(\mathbf{k}-2) \right] \quad (\Upsilon \boldsymbol{\cdot}) \end{split}$$

$$\Delta \mathbf{c}_{ji} = \left[\mathbf{V}_{\mathrm{B}}(\mathbf{k}) - \mathbf{V}_{\mathrm{B}}^{\mathrm{P}}(\mathbf{k}) \right] \mathbf{w}_{j} \frac{\mathbf{I}_{j} - \mathbf{c}_{ji}}{\mathbf{b}_{j}^{2}},$$

$$\mathbf{c}_{ji}(\mathbf{k}) = \mathbf{c}_{ji}(\mathbf{k}-1) + \alpha \Delta \mathbf{c}_{ji} + \beta \left[\mathbf{c}_{ji}(\mathbf{k}-1) - \mathbf{c}_{ji}(\mathbf{k}-2) \right]$$
(71)

$$\Delta \mathbf{b}_{j} = \left[\mathbf{V}_{\mathrm{B}}(\mathbf{k}) - \mathbf{V}_{\mathrm{B}}^{\mathrm{P}}(\mathbf{k}) \right] \mathbf{w}_{j} \boldsymbol{\varphi}_{j} \frac{\left\| \mathbf{I}_{\mathrm{N}} - \mathbf{C}_{j} \right\|}{\mathbf{b}_{j}^{3}},$$

$$\mathbf{b}_{j}(\mathbf{k}) = \mathbf{b}_{j}(\mathbf{k}-1) + \alpha \Delta \mathbf{b}_{j} + \beta \left[\mathbf{b}_{j}(\mathbf{k}-1) - \mathbf{b}_{j}(\mathbf{k}-2) \right] (\Upsilon \gamma)$$

 β م م یادگیری و ضریب اینرسی در این روابط با α و β فشان داده شده است. هنگامی که خروجی شبکه عصبی به مقدار واقعی همگرا می شود، می توان مقدار سرعت جداساز تخمین زده شده به وسیله شبکه عصبی می شود، می توان مقدار سرعت جداساز $V_{\rm B}^{\rm P}(k)$ نمود؛ بنابراین می توان برای محاسبه ژاکوبین دینامیک سیستم سازه از معادله تقریبی زیر استفاده کرد.

$$\frac{\partial V_{B}}{\partial \Delta C_{F}} \approx \frac{\partial V_{B}^{P}}{\partial \Delta C_{F}} = \frac{\partial \left(\sum_{j=1}^{m} w_{j} h_{j}\right)}{\partial \Delta C_{F}} = \frac{\partial \left(\sum_{j=1}^{m} w_{j} \exp\left(-\frac{\left\|\mathbf{x} - \mathbf{c}_{j}\right\|^{2}}{2 b_{j}^{2}}\right)\right)}{\partial \Delta C_{F}} = \sum_{j=1}^{m} w_{j} h_{j} \frac{\mathbf{c}_{j} - \mathbf{x}_{1}}{b_{j}^{2}}$$
(YY)

جدول ۱. مشخصات زمین لرزههای موردمطالعه.

Table 1. Characteristics of the studied earthquakes.

نام زلزله	ایستگاه	سال (میلادی)	کشور	شدت (ریشتر)	PGA(g)	نوع زلزله
دوزجه	دوزجه	١٩٩٩	تركيه	۲/۵	۰/۸۲	دور از گسل
كوچوالى	كوچوالى	١٩٩٩	تركيه	۲/۵	۰/۳۶	دور از گسل
ال سنترو	امپريال والي	1940	آمريكا	٧/١	•/٣۴	دور از گسل
كوبه	آژانس هواشناسی ژاپن (JMA)	۱۹۹۵	ژاپن	٧/٢	٠/٨٢	نزدیک گسل
هاچينهو	هاچينهو	۱۹۶۸	ژاپن	٧/٩	•/77	دور از گسل
نورثدريج	بيمارستان سيلمار	1994	آمريكا	۶/٨	٠/٨٢	نزدیک گسل

تغییرات ضرایب کنترل کننده در معادلات ۱۴ تا ۱۶ با داشتن اطلاعات ژاکوبین دینامیک سازه در معادله بالا قابل محاسبه است. در شبیه سازی های کنترل لرزه ای در این مقاله، چهار نرون برای لایه ورودی، دوازده نورون برای لایه میانی و یک نورون برای لایه خروجی در نظر گرفته می شود. همچنین لازم به ذکر است که مقادیر ضرایب یادگیری گرفته می شود. همچنین لازم به ذکر است که مقادیر ضرایب یادگیری شتاب مصنوعی زلزله و انجام چندین شبیه سازی با روش آزمون و خطا در نظر گرفته شده است.

۶- طالعات عددی و ارزیابی نتایج

مطالعات عددی بر روی یک سازه ۸ طبقه جداشده در پایه انجامشده است. جرم و ارتفاع طبقات همه طبقات روسازه برابر ۲۰۰۳، $m_i = ton$ و ۲m۲ و ۲m۲ است. خرم و ارتفاع طبقات همه طبقات روسازه برابر ۳۰۰۳، $m_i = ton$ و ۲m۲ ا h_i ماست. ضرایب سختی جانبی طبقات روسازه از طبقه اول تا طبقه آخر به ترتیب ۲۳/۳۱، ۲۰۰/۰۳، ۲۷۱/۴۶، ۴۲۸/۶۱، ۴۲۸/۶۲، ۲۰۰/۰۳، ۲۰۰/۳۰، ۲۱۴/۳۰، ۲۰۰ سازه به ترتیب MN/m۵ میباشند. زمان تناوب اصلی سازه و نسبت میرایی سازه به ترتیب ۲۹/۰۱ ی میباشند. زمان تناوب اصلی سازه و نسبت میرایی تن در نظر گرفته شده است. یک سیستم جداسازی غیرخطی LRB با دوره تناوب و نسبت میرایی ۲₀ = T³ ثانیه و ۵۵ م² درصد در طبقه پایه سازه قرار دارد. نسبت میرایی ۲₀ = T³ ثانیه و ۵۵ م² درصد در طبقه پایه سازه قرار دارد. نسبت میرایی ۵/۲ م¹ تانیه و ۵۵ مرک در طبقه پایه سازه جداساز y برابر با ۵ درصد وزن کل سازه است. یک محرک در طبقه پایه، نیروی کنترلی را به طبقه پایه اعمال میکند. مدل سازی سازه هوشمند جداشده در پایه غیرخطی با استفاده از نرمافزار MATLAB/Simulink انجام شد. برای این منظور معادله دیفرانسیل حاکم بر رفتار سازه به کمک روش رانگ–کوتا و بازه زمانی نمونههای شتاب وارده برابر ۲۰۱۰ بانیه و روش رانگ–کوتا و بازه زمانی نمونههای شتاب وارده برابر ۲۰۱۰ بانیه و

مقدار تلورانس نسبی برای دقت محاسباتی حل کننده برابر مقدار پیش فرض پیشنهادی Simulink و برابر ۰/۰۰۱ در نظر گرفتهشده است.

در ابتدا طراحی کنترل کننده بهینه PID با ضرایب ثابت با استفاده از الگوریتم بهینهسازی TLBO و بلوک دیاگرام طراحی ارائهشده در شکل ۲ انجام شد. تابع تبدیل مربوط به کنترل کننده بهینه PID با ضرایب ثابت بهصورت معادله زیر حاصل شد:

$$H_{\text{TLBO-PID}}(S) = 1470.43 + \frac{441.71}{S} + 142.15S \tag{(TF)}$$

سپس با به کارگیری رهیافت کنترلی پیشنهادشده برای طراحی کنترل کننده PID تطبیقی بهینه مبتنی بر شبکه عصبی مطابق آنچه در بخش ۵ ارائه گردید، کنترل کننده پیشنهادی ANN-OPID برای سازه مذکور پیاده سازی شد. ارزیابی عملکرد لرزهای کنترل کننده پیشنهادی برای سازه های جداشده پایه هوشمند تحت ارتعاشات لرزهای مختلف، پاسخ زمانی سازه در سه حالت: کنترل نشده، کنترل شده با کنترل کننده معرض رکورد شش کنترل شده با کنترل کننده پیشنهادی ANN-OPID در معرض رکورد شش زمین لرزه دوزجه، کوچوالی، ال سنترو، هاچینهو، کوبه و نورثریج مورد تحلیل قرار گرفت. لازم به ذکر است که مشخصات زمین لرزه های مورد مطالعه در جدول ۱ گزارش شده است [۲۸].

در جدول ۲ حداکثر پاسخ لرزهای سازه جداشده در پایه کنترل نشده و ANN- مسازه جداشده در پایه کنترل مسازه جداشده در پایه کنترل و ANN- مسازه جداشده در پایه مجهز به کنترل کنندههای OPID و d_{f}^{Peak} و a_{f}^{peak} به ترتیب معرف بیشینه جابهجایی تراز جداساز، بیشینه شتاب طبقات روسازه و بیشینه

جدول ۲. حداکثر پاسخهای لرزهای سازه جداشده در پایه در سه حالت کنترل نشده و کنترل شده با رهیافتهای کنترلی پیشنهادشده –TLBO و PID و ANN-OPID.

) (cm) ·/۱۱ ·/۱۲ ·/۰۹	(cm) ۴/۷۶ ९/۰۲	(m/s ²) •/٣۴	(cm) •/•٣
•/\\ •/\Y •/•٩	4/VS 9/•7	•/٣۴	• / • ٣
•/١٢ •/•٩	۹/۰۲		
٠/٠٩		•/٣٢	• / • ٣
	۴/۱۵	•/74	•/•٢
• / • Y	٧/ • ٨	۰/۳۴	۰/۰۴
•/ \ Y	۲/۵۴	۰/۲۳	•/•٢
•/٢•	۸/۵۳	•/٣٢	•/•٢
٠/١٣	٣/٩۵	•/۴۶	۰/۰۴
•/17	8/22	• /٣١	۰/•٣
•/\•	۲/۹۱	۰/۲۳	•/•٢
• / • Y	۵/۱۰	۰/٣٣	•/•۴
•/ \ Y	۲/۰۸	۰/۲۳	•/•٢
•/٢٢	۶/۸۲	•/۴۲	•/•٢
•/١١	٣/٨١	۳۳/	۰/۰۳
•/\)	۵/۵۰	•/۲٩	۰/۰۳
٠/•٩	۲/۸۶	•/٣٢	•/•٢
• • %	۴/۲۵	۰ /۳ ۱	۰/•۳
•/10	١/٨٠	۰/۲۱	• / • ۲
•/٢•	۵/۹۷	• /٣١	• / • ۲
C (A)	5 K 10 K		
$-r/\omega \Lambda$	17/77	-1•/71	$-r/1\omega$
۵/۲۶	۳۲/۹۵	۶/۷۰	۶/۲۵
-	۰/۰۹ ۰/۰۷ ۰/۱۷ ۰/۱۲ ۰/۱۳ ۰/۱۳ ۰/۱۲ ۰/۱۲ ۰/۱۷ ۰/۱۷ ۰/۱۲ ۰/۲۰ ۰/۲۰ ۰/۲۰ ۰/۲۰ ۰/۲۰ ۰/۲۰ ۰/۲۰ ۰/۲۰ ۰/۲۰ ۰/۲۶ ۰/۲۶ ۰/۲۶ ۰/۱۲ ۰/۲۶ ۰/۲۶ ۰/۲۶ ۰/۲۶	$\wedge / \cdot \gamma$ $\rho \cdot / \cdot \cdot$ $\vee / \vee \vee$ $\vee / \cdot \vee$ $\vee / \vee \vee$ $\vee / \cdot \vee$ $\vee / \vee \vee$ $\vee / \cdot \vee$ $\vee / \vee \vee$ $\vee \vee \vee$ $\vee / \vee \vee$ $\vee \vee \vee$ $\vee / \vee \vee$ $\vee \vee \vee$ $\vee \vee \vee \vee$ $\vee \vee \vee$ $\vee \vee \vee \vee \vee$ $\vee \vee \vee$ $\vee \vee \vee \vee \vee \vee \vee \vee$ $\vee \vee \vee \vee \vee$ $\vee \vee \vee$ $\vee \vee \vee \vee \vee \vee \vee \vee \vee$ $\vee \vee $	$\gamma \gamma \cdot$ $\Delta (\gamma +$ $\rho \cdot \gamma \cdot$ $\gamma \gamma \cdot$ $\gamma \gamma \cdot$ $\gamma \gamma \cdot \gamma$ $\gamma \gamma \cdot$ $\gamma \gamma \gamma \cdot$ $\gamma \gamma \gamma \cdot$ $\gamma \gamma \gamma \cdot$ $\gamma \Delta \gamma \cdot$ $\gamma \gamma \gamma \cdot$ $\gamma \gamma \gamma \cdot$ $\gamma \Delta \gamma \cdot$ $\gamma \gamma \gamma \cdot$ $\gamma \gamma \gamma \cdot$ $\gamma \Delta \gamma \gamma$ $\gamma \gamma \gamma \cdot$ $\gamma \gamma \gamma \cdot$ $\gamma \gamma \gamma \gamma \gamma$ $\gamma \gamma \gamma \cdot$ $\gamma \gamma \gamma \cdot$ $\gamma \gamma \gamma \gamma$ $\gamma \gamma \gamma \gamma$ $\gamma \gamma \gamma \cdot$ $\gamma \gamma \gamma \gamma$ $\gamma \gamma \gamma \gamma \gamma$ $\gamma \gamma \gamma \gamma$ \gamma \gamma \gamma \gamma $\gamma \gamma \gamma \gamma$

 Table 2. Maximum seismic responses of the base-isolated structure in three uncontrolled and controlled states with the proposed TLBO-PID and ANN-OPID control approaches.

 d_{f}^{RMS} و a_{f}^{RMS} ، x_{b}^{RMS} و a_{f}^{RMS} و a_{f}^{RMS} و a_{f}^{RMS} و a_{f}^{RMS} و a_{f}^{RMS} به ترتیب جذر میانگین مربعات جابهجایی تراز جداساز، جذر میانگین مربعات شتاب طبقات روسازه و جذر میانگین مربعات جابهجایی نسبی طبقات روسازه تلاب طبقات روسازه و جذر میانگین مربعات جابهجایی نسبی طبقات روسازه را نشان می دهند. همان گونه که مشاهده می شود کنترل کننده TLBO-PID در کاهش جابهجایی جداساز عملکرد موفقی را در تمام زلزلههای موردمطالعه داشته است بهعنوان نمونه می توان به کاهش ۲۲٪، ۳۱٪ و ۲۰٪ در جابهجایی جداساز نسبت به حالت بدون کنترل در زلزلههای دوزجه، کوچوالی، جابهجایی جداساز نسبت به حالت بدون کنترل در زلزلههای دوزجه، کوچوالی، ال سنترو و نورثریج اشاره کرد. در مقابل کنترل کننده ANN-OPID نیز در کاهش جابهجایی جداساز در تمام زلزلههای موردمطالعه عملکرد موفقی را در تام مردمطالعه عملکرد موفقی را در نقام کنده کاه می توان به کاهش ۲۰٪، ۳۰٪ و ۲۰٪ در در مقابل کنترل کننده کات کره دوفقی در در مقابل کنترل کننده در می در می در موفقی را در تمام زلزلههای دوزجه، کوچوالی، در کاهش جابهجایی جداساز نسبت به حالت بدون کنترل در زلزلههای دوزجه، کوچوالی، در در مقابل کنترل کننده کات کرد موفقی در در مقابل کنترل کننده در می دوفقی در در موفقی در در مقابل کنترل کنده در موفقی در در موفقی در در موفقی در در مقابل کنترل کننده در دوزجه، کوچوالی، در در کاهش جابه کاه می خانه می دونتر به کاه می مرد مطالعه مملکرد موفقی در در مام زلزلههای موردمطالعه کرد دو می دو

جابهجایی جداساز نسبت به حالت بدون کنترل در زلزلههای دوزجه، کوچوالی، ال سنترو و نورثریج را گزارش نمود. لازم به ذکر است که کنترل کننده ANN-OPID نسبت به کنترل کننده TLBO-PID عملکرد بهتری را در کاهش جابهجایی جداساز داشته است. بهعنوان مثال کنترل کننده -ANN OPID حدود ۱۸٪، ۱۴٪، ۱۳٪ و ۱۹٪ کاهش را در جابهجایی جداساز نسبت به کنترل کننده ANN-OPID را به ترتیب در زلزلههای یادشده فراهم نموده است.

همان گونه که پیش تر اشاره شد، هر گونه تلاش برای کاهش جابه جایی تراز جداساز با بهره گیری از ابزارهای کنترلی ممکن است سبب افزایش شتاب و جابه جایی نسبی طبقات روسازه شود. مطابق با نتایج درج شده در جدول

۲، کنترل کننده TLBO–PID سبب کاهش بیشینه شتاب طبقات روسازه در برخی از زلزلهها همچون کوچوالی و هاچینهو شده است، لیکن در زلزلههایی همچون دوزجه، ال سنترو، کوبه و نورثریج منجر به افزایش شتاب طبقات روسازه شده است. بااینحال در زلزلههایی همچون دوزجه، ال سنترو، کوبه و نورثریج که کنترل کننده TLBO–PID سبب افزایش شتاب طبقات روسازه شده است، کنترل کننده ANN–OPID کاهش ۲/۳٪، ۱/۶٪، ۳ ٪ و ۱/۸٪ شتاب طبقات روسازه نسبت به حالت بدون کنترل را فراهم نموده است. همچنین مشاهده می شود که در مورد عملکرد نسبی دو رهیافت کنترلی، بهعنوان نمونه کنترل کننده ANN–OPID منجر به کاهش ۱۰٪ و ۱۶٪ در شتاب طبقات روبنا نسبت به کنترل کننده ماهر الماه در زلزلههای در شتاب طبقات روبنا نسبت به کنترل کننده کام منجر به کاهش ۱۰٪ و ۱۶٪

نتایج مندرج در جدول ۲ نشان میدهند که در مورد کاهش مقادیر جذر میانگین مربعات جابهجایی جداساز، هر دو رهیافت کنترلی عملکرد مناسبی داشتهاند. برای نمونه کنترل کننده TLBO-PID منجر به کاهش ۱۷٪، ۳۱٪، ۱۸٪ و ۲۰٪ در جذر میانگین مربعات جابهجایی جداسازی نسبت به حالت بدون کنترل در زلزلههای دوزجه، کوچوالی، کوبه و نورثریج شده و در مقابل کنترلکننده ANN-OPID منجر به کاهش ۱۹٪، ۳۹٪، ۲۹ و ۳۰٪ برای زلزلههای مذکور شده است. همچنین دریافت می شود که رهیافت کنترل کننده ANN-OPID در کاهش مقادیر جذر میانگین مربعات شتاب طبقات روسازه عملكرد بهترى نسبت به كنترل كننده TLBO-PID دارد. درحالی که کنترل کننده ANN- OPID سبب کاهش جذر میانگین مربعات شتاب طبقات روسازه در تمامی زلزله موردمطالعه شده، اما کنترل کننده TLBO-PID در برخی زلزلهها همچون دوزجه و نورثریج منجر به افزایش این شاخص شده است. برای نمونه کنترل کننده ANN-OPID سبب کاهش ۲۸٪، ۶/۴٪ و ۸/۶٪ در جذر میانگین مربعات شتاب طبقات روبنا نسبت به کنترل کننده TLBO-PID در زلزلههای دوزجه، کوچوالی و کوبه شده است. در مورد آن رهیافتهای کنترلی موردمطالعه، کاهش ناچیزی را نسبت به حالت بدون کنترل داشتهاند، لذا ضمن اثرگذاری مؤثر در کاهش جابهجايى تراز جداساز سبب افزايش بيشينه جابهجايي نسبى طبقات روسازه و جذر میانگین مربعات آنان نشدهاند و اهداف کنترلی موردنیاز طراح را فراهم نمودهاند.

برای مقایسه بهتر عملکرد دو کنترل کننده، در طول زمان زلزله، تاریخچه زمانی جابهجایی پایه و شتاب طبقه بام در طول زلزله هاچینهو بهعنوان یک زلزله حوزه دور در شکل ۴ نشان داده شده است. همچنین به طور مشابه، تاریخچه زمانی جابهجایی پایه و شتاب طبقه بام در طول زلزله نورثریج بهعنوان یک زلزله حوزه نزدیک در شکل ۵ نشانداده شده است. می توان مشاهده کرد که گرچه هر دو کنترلکننده در کاهش جابهجایی تراز جداساز در زلزلههای حوزه نزدیک و حوزه دور عملکرد مناسبی دارند، اما کنترل کننده ANN-OPID عملکرد بهتری را دراینخصوص از خود نشان میدهد. به عنوان نمونه کنترل کننده ANN-OPID منجر به کاهش ۱۱٪ و ۱۹٪ در بیشینه جابهجایی جداساز نسبت به کنترل کننده TLBO-PID در زلزلههای نورثريج و هاچينهو داشته است. همچنين مشاهده مي شود كه رهيافت کنترل کننده ANN-OPID عملکرد بهتری را در کاهش شتاب بام سازه نسبت به کنترل کننده TLBO-PID در دو زلزله یادشده حوزه نزدیک و حوزه دور فراهم مینماید. بهعنوان مثال در زلزله حوزه نزدیک نورثریچ و زلزله حوزه دور هاچینهو، کنترل کننده ANN-OPID منجر به کاهش ۱۴٪ و ۴۰٪ در بيشينه شتاب طبقات روبنا نسبت به كنترل كننده TLBO-PID شده است. به طور کلی می توان نتیجه گرفت اگرچه هر دو کنترل کننده پیشنهادی -TLBO PID و ANN-OPID عملکرد موفقی را در کاهش پاسخهای لرزهای سازه جداشده داشتهاند، لیکن برتری رهیافت کنترل کننده ANN-OPID نسبت به کنترل کننده TLBO-PID در کاهش مشهود است. همچنین در مقایسه با كنترل كننده TLBO-PID، كنترل كننده ANN-OPID ضمن حفظ برترى خود در کاهش جابهجایی تراز جداساز سبب کاهش بیشتر شتاب طبقات روسازه شده است. در ضمن هر دو کنترلکننده موجبات کاهش ناچیزی در جابهجایی نسبی طبقات روسازه شدهاند. بهمنظور مقایسه عملکرد بلوک شبکه عصبی بهکاررفته در ساختار کنترل پیشنهادی برای تخمین برخط رفتار دینامیکی سازه، تاریخچه زمانی مقادیر واقعی و مقادیر پیش بینی شده سرعت جداساز در شکل ۶ نمایش داده شده است. همان طور که از این شکل مشاهده مى شود اختلاف مقادير واقعى و مقادير پيش بينى شده بسيار ناچيز بوده و بنابراین شبکه عصبی به کاررفته در ساختار کنترل پیشنهادی بهخوبی توانسته رفتار دینامیکی سیستم جداساز را پیشبینی نماید.

شکل ۴. مقایسه تاریخچه زمانی الف) جابهجایی پایه و ب) شتاب طبقه بام، در سازه جداشده در سه حالت کنترل نشده و کنترلشده با رهیافتهای کنترلی پیشنهادشده TLBO-PID و ANN-OPID تحت رکورد زلزله هاچینهو.

Fig. 4. Comparison of the time history of a) base displacement and b) roof acceleration, in the base-isolated structure in three uncontrolled and controlled states with the proposed TLBO-PID and ANN-OPID control approaches under Hachinho earthquake record.

الف)

شکل ۵. مقایسه تاریخچه زمانی الف) جابهجایی پایه و ب) شتاب طبقه بام، در سازه جداشده در سه حالت کنترل نشده و کنترلشده با رهیافتهای کنترلی پیشنهادشده TLBO-PID و ANN-OPID تحت رکورد زلزله نورثریج.

Fig. 5. Comparison of the time history of a) base displacement and b) roof acceleration, in the base-isolated structure in three uncontrolled and controlled states with the proposed TLBO-PID and ANN-OPID control approaches under Northridge earthquake record.

شکل ۶. مقایسه تاریخچه زمانی سرعت جداساز واقعی و سرعت جداساز تخمین زده بهوسیله شبکه عصبی RBF بکار رفته در ساختار کنترلی پیشنهادی تحت رکورد الف) زلزله هاچینهو ب) زلزله نورثریج.

Fig. 6. Comparison of the time history of the actual velocity of the isolator and the estimated speed of the isolator by means of the RBF neural network used in the proposed control structure under the records of a) Hatchinho earthquake b) Northridge earthquake.

۷- نتیجه گیری

میدهند که کنترل کننده TLBO-PID به طور میانگین منجر به کاهش ۲۴٪ و ۲۵٪ بیشینه جابهجایی تراز جداساز و جذر میانگین مربعات آن شده است، درحالی که این کنترل کننده موجبات افزایش ۲۴٪ و ۱۱٪ بیشینه شتاب طبقات روسازه و جذر میانگین مربعات آن و همچنین افزایش ۶٪ و ۹٪ بیشینه جابهجایی نسبی طبقات روسازه و جذر میانگین مربعات آن شده است. رهیافت کنترل کننده پیشنهادی ANN-OPID علی غم کاهش ۳۵٪ و ۳۳٪ بیشینه جابهجایی تراز جداساز و جذر میانگین مربعات آن، بیشینه شتاب طبقات روسازه و جذر میانگین مربعات آن را به میزان ۹٪ و ۷٪ کاهش داده است. همچنین سبب کاهش ۵٪ و ۶٪ بیشینه جابهجایی نسبی طبقات روسازه و جذر میانگین مربعات آن شده است؛ لذا درحالی که کاهش

باهدف بهره گیری همزمان از مزیتهای کنترل کننده کلاسیک PID و شبکههای عصبی، یک رهیافت کنترلی تطبیقی موسوم به ANN-OPID برای به کارگیری در سازههای جدا شده هوشمند پیشنهاد شد. در این رهیافت دینامیک سیستم سازهای بهوسیله بلوک شبکه عصبی تخمین و بر اساس آن پارامترهای کنترل کننده PID بهصورت تطبیقی تنظیم میشود. برای ارزیابی عملکرد لرزهای رهیافت کنترلی پیشنهادی در مقایسه با کنترل کننده بهینه متداول PID تنظیم شده با الگوریتم TLBO موسوم به کنترل کننده بهینه متداول TLBO تنظیم شده با الگوریتم TLBO موسوم به کنترل کننده و زلزله مختلف نزدیک و دور از گسل شبیهسازی شده است. نتایج نشان Structures, 6(2) (2014) 217-235.

- [10] S. Etedali, S. Tavakoli, M.R. Sohrabi, Design of a decoupled PID controller via MOCS for seismic control of smart structures. Earthquakes and Structures, 10(5) (2016) 1067-1087.
- [11] M. Arif Şen, M. Tinkir, M. Kalyoncu, Optimisation of a PID controller for a two-floor structure under earthquake excitation based on the bees algorithm. Journal of Low Frequency Noise, Vibration and Active Control, 37(1) (2018) 107-127.
- [12] S. Etedali, A new modified independent modal space control approach toward control of seismic-excited structures, Bulletin of Earthquake Engineering, 15(10) (2017) 4215-4243.
- [13] M. Shahi, M.R. Sohrabi, S. Etedali, Seismic control of high-rise buildings equipped with ATMD including soilstructure interaction effects, Journal of Earthquake and Tsunami, 12(03) (2018) 1850010.
- [14] J.P. Zand, J. Sabouri, J. Katebi, M. Nouri, A new timedomain robust anti-windup PID control scheme for vibration suppression of building structure, Engineering Structures, 244 (2021) 112819.
- [15] S. Etedali, M.R. Sohrabi, S. Tavakoli, Optimal PD/PID control of smart base isolated buildings equipped with piezoelectric friction dampers. Earthquake Engineering and Engineering Vibration, 12(1) (2013) 39-54.
- [16] S. Etedali, Sensitivity analysis on optimal PID controller for nonlinear smart base-isolated structures. International Journal of Structural Stability and Dynamics, 19(07) (2019) 1950080.
- [17] A.A. Zamani, S. Tavakoli, S. Etedali, Control of piezoelectric friction dampers in smart base-isolated structures using self-tuning and adaptive fuzzy proportional-derivative controllers. Journal of Intelligent Material Systems and Structures, 28(10) (2017) 1287-1302.
- [18] A.A. Zamani, S. Tavakoli, S. Etedali, J. Sadeghi, Adaptive fractional order fuzzy proportional-integralderivative control of smart base-isolated structures equipped with magnetorheological dampers. Journal of

جابهجایی تراز جداساز درنتیجه بهره گیری از کنترل کننده TLBO-PID به هزینه افزایش شتاب و جابهجایی نسبی طبقات روسازه حاصل شده است، کنترل کننده پیشنهادی ANN-OPID ضمن کاهش بیشتر جابهجایی تراز جداساز، شتاب و جابهجایی نسبی طبقات روسازه را نیز کاهش داده است.

منابع

- F. Naeim, J.M. Kelly, Design of seismic isolated structures: from theory to practice, John Wiley & Sons, (1999).
- [2] H.J. Lee, G. Yang, H.J. Jung, B.F. Spencer, I.W. Lee, Semi-active neurocontrol of a base-isolated benchmark structure. Structural Control and Health Monitoring, 13(2-3) (2006) 682-692.
- [3] S. Nagarajaiah, S. Sahasrabudhe, Seismic response control of smart sliding isolated buildings using variable stiffness systems: an experimental and numerical study. Earthquake engineering & structural dynamics, 35(2) (2006) 177-197.
- [4] M. Ramezani, M.S. Labafzadeh, Passive and semi-active vibration control of base-isolated structure under blast loading at medium to long distances, Amirkabir Journal of Civil Engineering, 54(2) (2022) 435-456.
- [5] M. Seify Asghshahr, S. Rafiei, Seismic Response of Base-isolated Dual-system Reinforced Concrete Buildings at a Near-fault Site, Amirkabir Journal of Civil Engineering, 54(4) (2022) 1607-1630.
- [6] R. Guclu, Sliding mode and PID control of a structural system against earthquake. Mathematical and Computer Modelling, 44(1-2) (2006) 210-217.
- [7] N. Aguirre, F. Ikhouane, J. Rodellar, Proportional-plusintegral semiactive control using magnetorheological dampers, Journal of Sound and Vibration, 330(10) (2011) 2185-2200.
- [8] S.M. Nigdeli, M.H. Boduroğlu, Active tendon control of torsionally irregular structures under near-fault ground motion excitation, Computer-Aided Civil and Infrastructure Engineering, 28(9) (2013) 718-736.
- [9] S.M. Nigdeli, Effect of feedback on PID controlled active structures under earthquake excitations. Earthquakes and

Computer-aided design, 43(3) (2011) 303-315.

- [24] S. Nagarajaiah, S. Narasimhan, Seismic control of smart base isolated buildings with new semiactive variable damper, Earthquake Engineering & Structural Dynamics, 36(6) (2007) 729-749.
- [25] A.N. Sharkawy, Principle of neural network and its main types, Journal of Advances in Applied & Computational Mathematics, 7 (2020) 8-19.
- [26] H. Yu, T. Xie, S. Paszczyński, B.M. Wilamowski, Advantages of radial basis function networks for dynamic system design, IEEE Transactions on Industrial Electronics, 58(12) (2011) 5438-5450.
- [27] P. Jeatrakul, K.W. Wong, Comparing the performance of different neural networks for binary classification problems, In 2009 Eighth International Symposium on Natural Language Processing, (2009) 111-115.
- [28] Applied Technology Council, Quantification of building seismic performance factors, US Department of Homeland Security, FEMA, (2009).

Intelligent Material Systems and Structures, 29(5) (2018) 830-844.

- [19] A.A. Zamani, S. Tavakoli, S. Etedali, J. Sadeghi, Online tuning of fractional order fuzzy PID controller in smart seismic isolated structures. Bulletin of Earthquake Engineering, 16(7) (2018) 3153-3170.
- [20] D. Ma, M. Song, P. Yu, J. Li, Research of RBF-PID control in maglev system, Symmetry, 12(11) (2020) 1780.
- [21] Y. Zhong, X. Huang, P. Meng, F. Li, PSO-RBF neural network PID control algorithm of electric gas pressure regulator, In Abstract and Applied Analysis, Hindawi 2014 (2014).
- [22] S. Etedali, A.A. Zamani, Semi-active control of nonlinear smart base-isolated structures using MR damper: sensitivity and reliability analyses. Smart Materials and Structures, 31(6) (2022) 065021.
- [23] R.V. Rao, V.J. Savsani, D.P. Vakharia, Teachinglearning-based optimization: a novel method for constrained mechanical design optimization problems,

چگونه به این مقاله ارجاع دهیم A. A. Zamani , S. Etedali , Control of smart non-linear base-isolated structures using optimal adaptive neural network-based PID controller , Amirkabir J. Civil Eng., 55(8) (2023) 1661-1676.

DOI: 10.22060/ceej.2023.21765.7819